

University of Groningen

What's Up, Theunis?

Piersma, Theun

Published in:
Vogelnieuws

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2012

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Piersma, T. (2012). What's Up, Theunis? Het einde van de wereld. *Vogelnieuws*, 2012(2).

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

What's Up, Theunis?

HET GLOBAL FLYWAY NETWORK IS EEN NETWERK VAN NAUW BIJ DE WERELDWIJDE NATUURBESCHERMING BETROKKEN WADVOGELONDERZOEKERS. HET RICHT ZICH OP DE TREKROUTES WAARLANGS STELTLOPERS ONGELOOFLIJKE AFSTANDEN AFLEGGEN. PROFESSOR THEUNIS PIERSMA, SUPERSPECIALIST OP DAT GEBIED, DOET IN DIT LOGBOEK VERSLAG VAN ZULK ONDERZOEK.

Het einde van de wereld

El Culo del Mundo, letterlijk de kont – of het achtereind – van de wereld; zo noemen veel lokale Argentijnen Vuurland, die subarctische uithoek van Patagonië. Het waait er altijd, er valt zelfs 's zomers sneeuw, en het is er verbluffend leeg en stil. Op die kanoeten van de *rufa*-ondersoort na, die Vuurland juist 'het einde' vinden.

In februari 1995 togen wij voor het eerst naar de kustplaats Rio Grande. Volgens overlevering overwinterden daar zo'n vijfduizend kanoeten, die ook nog eens op 'vangbare' locaties zouden overtijnen. Rio Grande was toen een aardig stadje met tienduizend inwoners, redelijk goed te bereiken. De gemeenschap telde zelfs enkele in vogels geïnteresseerde burgers, Luis Benegas van het museum voorop. De kanoeten foerageerden er op zandsteenplateaus die met laagwater langs de stad te voorschijn komen. Deze *restingas* waren begroeid met mosseltjes. Er was voedsel in overvloed voor de drieduizend kanoeten van toen.

Met temperaturen nabij het vriespunt, en geholpen door een enthousiaste groep lokale vrijwilligers, vingen en kleurringden wij enkele honderden kanoeten. Eén daarvan, B95, is nog steeds in leven. We waren ons er toen nauwelijks van bewust, maar deze internationale expeditie met deelnemers uit Argentinië, Canada, Chili, Australië en Nederland markeerde het begin van de flyway-studies naar de kanoeten van Noord- en Zuid-Amerika. Deze Vuurland-expeditie was ook het begin van wat we tien jaar later het Global Flyway Network gingen noemen.

De Vuurlandse kanoeten zouden weldra te maken krijgen met voedseltekorten op de enige opvetplek op weg terug naar hun noord-Canadese broedgebieden; de baai van Delaware bij New York. Geholpen door de gas- en oliereserves van Vuurland, en aangemoedigd door allerlei belastingvoordelen, vestigden zich grote aantallen Noord-Argentijnen in Rio Grande om te gaan werken in de inmiddels grotendeels door Chinezen gerunde petrochemische industrie. De laatste vijf jaar is Rio Grande uit haar voegen gegroeid. Het zand en grind waarop de kanoeten konden overtijnen werd gebruikt voor nieuwe infrastructuur. De toenemende stroom afvalwater deed veel schelpdieren de das om. Kanoet B95 heeft in 17 jaar een groot deel van haar wereld naar de bliksem zien gaan.

De afgelopen winter waren er nog maar driehonderdvijftig kanoeten te vinden bij Rio Grande. Luis Benegas deelt zijn wereld inmiddels met meer dan honderduizend, voornamelijk op geld beluste, stadgenoten. Met lede ogen beschouwt hij nu het einde van de wereld.

Boerenland

Hoe lang blaait de **hemelgeit** nog...

Een roepende watersnip op een aardkluit. 'Kloktikkend' in het jargon van weidevogeltellers. Een geluid dat net als het mechanisch klinkende blaten van de 'hemelgeit' nog maar zelden te horen is in het boerenland.

Maar boeren in ons netwerk van weidevogelboerderijen laten zien dat het nog steeds mogelijk is om watersnippen en zelfs kemphanen op je bedrijf te hebben. Als we het willen dan kunnen we de watersnip behouden als broedvogel in Nederland. Want we weten heel goed hoe we watersnippen, moeten behouden. Datzelfde geldt voor de meeste andere vogels van het boerenland. Maar tussen weten en doen zijn heel wat hordes te nemen. Daarover gaan de volgende dertien pagina's.